

MANNETJE

Na een knetterend onweer gaven de klokken van mijn windmeter vreemde richtingen aan. Niet lang daarna haperde ook het molentje in de masttop; het einde van jarenlange trouwe dienst van de lagertjes. Nog voordat ik een gelegenheid vond om me naar boven te laten hijsen, was al duidelijk dat dit weer strijd zou worden. Strijd tegen wat ik gemakshalve 'het systeem' noem. De watersportwinkel verkoopt graag, maar repareert niets. Een nieuwe masttopunit van een VDO-T2 windset is nog wel leverbaar, maar kost meer dan zevenhonderd euro. De onderdeeljes waarom het ging, zouden waarschijnlijk maar een paar tientjes kosten. Ik kan een pestbui krijgen van dit soort dingen. Dan ga ik een gevecht aan met de wegwerpcultuur. Winnen lukt vaak alleen in een bondgenootschap met een vakman die met liefde iets repareert. Zo'n vakman noemen we gemakshalve vaak 'een mannetje'. Ik had al zo'n mannetje voor alles op en rond de motor, nu ging ik op zoek naar iemand met kennis en vaardige handen op elektronicagebied. Zo vond ik William in Hoogezand. Dit 'mannetje' demonteerde de sensorunit, keek alles grondig na, verving alle lagertjes en twee *field effective transistors*. Dat alles deed hij à raison van 35,80 euro aan materiaalkosten en 41,94 euro arbeidsloon.

'Mannetje' vind ik eigenlijk geen goed woord. Er zit iets denigrerends in, terwijl dit type vakmensen juist helden zijn. In de afgelopen halve eeuw is hun status weggepoetst door het algemeen geloof in welvaart via consumptiegroei en de norm dat alleen het nieuwste goed genoeg is. Dit systeem gaat onherroepelijk een keer radicaal onderuit. Dan zal er een schreeuwend tekort zijn aan vakmensen die iets kunnen repareren. De 'mannetjes' van nu zijn dan lichtende voorbeelden. Ergens in juli liep ik in Göteborg door de zalen van het Röhsska Museum voor toegepaste kunst. Daar is tot 5 januari 2020 een bijzondere expositie ingericht over plastic en oceanen. Het museumproject houdt het vergrootglas boven de taak en verantwoordelijkheid van industrieel ontwerpers. Zij moeten immers objecten en producten bedenken die te recyclen en te repareren zijn. Bij hen ligt ook de uitdaging om met creatieve

ontwerpen een perspectief te scheppen om ingezameld plastic te verwerken tot aantrekkelijke nieuwe producten. Verrassend om te zien wat er nu al kan en hoe wereldwijd pioniers aan het werk zijn. Ik zag tussen de vele prototypes van plastic meubelen, huishoudartikelen, voertuigen en textielvormen zowaar een opvallend sexy Optimist van gerecycled materiaal. Tegelijkertijd besepte ik hoe weinig van die oplossingen en mogelijkheden is te zien in de winkels waar we onze spullen kopen. Zelfs als je een goed onderbouwde toekomstvisie en een hecht doortimmerd plan hebt, is de weg naar een duurzame en afvalloze toekomst bezaaid met weerstand en hindernissen. In ons land moeten we het doen zonder overkoepelende visie en samenhangend plan. Als ik dat nog ontbrekende masterplan zou mogen maken, begon ik met een wet die voorschrijft dat elke fabrikant zijn producten demontabel en repareerbaar moet ontwerpen. En, dat producenten de nodige kennis en onderdelen daarvoor tot in lengte van dagen voor een normale prijs beschikbaar moeten stellen van reparateurs. Zonder zo'n schop onder de kont van het bedrijfsleven blijven consumenten gegijzeld door de wegwerpeconomie en die heeft maar één doel: méér omzet maken. Dan is het streven naar kringloop dweilen met de kraan open. Lang leve dus de 'mannetjes' van nu, zij blijven een weg aangeven naar morgen.



Rob Bijnsdorp is journalist, communicatieadviseur en zwerver op en langs het water. De nieuwste ontwikkelingen in jachtontwerpen en navigatie-elektronica gaan aan hem voorbij. Maar des te meer gaat zijn aandacht uit naar de kwaliteit van het leven aan boord en naar de bijzonderheden van het water waarop we varen.

Ik zou beginnen met een wet die voorschrijft dat elke fabrikant zijn producten demontabel en repareerbaar moet ontwerpen



Een opvallend sexy Optimist van gerecycled materiaal.